

الهامات معنوی در سینما

استفن سایمون

ترجمه شاپور عظیمی

بنیاد سینمایی فارابی

کتاب الهامات معنوی در سینما اثر استفن سایمون با شجاعت هر چه تمام‌تر یک گونه سینمای جدید ایجاد کرده است: فیلم‌هایی معناگرا و دیگرگون. در اینجا با مؤلفی روبه‌رویم که می‌خواهد بداند چرا برخی از فیلم‌ها این قدر مورد علاقه ما هستند؟ ببینید که چرا!

جیمز ردفیلد

سایمون کتابش را نه به صورت یک کتاب درسی نوشته و نه دست به اکتشاف علمی زده است. وی تهیه‌کننده‌ای در سینما جریان اصلی است و در این کتاب بر اساس رویکردهای مختلفی نامی واحد را برای این نوع سینما که به مخاطب خود اعتماد می‌دهد، برگزیده است.

در مقدمه کتاب اشاره می‌شود که: نکته مهم پس از خواندن این کتاب آنکه، به یقین خواننده را به خود مشغول خواهد کرد. آن سوی دنیای فردی که نوع نگاه و فرهنگش (شاید) فرسنگ‌ها با نگاه ما تفاوت دارد به نتیجه‌ای رسیده است که ما مخاطبان ایرانی نیز سال‌هاست که به آن می‌اندیشیم. تهیه‌کنندگان و سینماگران ما می‌توانند همان گونه که آرزوی قلبی نویسنده کتاب است، از محتوای کتاب مهم شوند. سایمون تلاش دارد که بگوید فیلم‌ها پیام‌های معنوی برای مخاطب هستند. سینماگران و فیلم‌نامه‌نویسان ایرانی (نه به عنوان یک الگو) که به عنوان الهامی که از نوشتار حاضر می‌گیرند این توانایی بالقوه را دارند که آثاری معناگرا متناسب با ذائقه مخاطب داخلی خلق کنند... شاید پس از خواندن این کتاب به این نتیجه رسید که از خویشتن نپرسیم که چرا آمده‌ایم و آمدن ما بهر چه بوده است. و پس از آن به شکلی روشن‌تر در پی مأمور و وطن روحانی خویش باشیم. این دست‌آورد اندکی نیست. کتاب در یازده فصل ارائه شده است شامل: بازشناسی یک گونه جدید، واقعیت و زمان، ماجراهای ژرف، آتش سوزی‌ها و زمین لرزه‌ها و سیل و سیلاب‌ها، زندگی پس از زندگی، کم‌دی، بیگانه‌ها، ترس از لامپ تصویر، فرشتگان، پیروی عشق.

استفن سایمون در این کتاب وسر و کار داشتن با فیلم و سینما، دو داستان خاص روایت می‌کند. ابتدا فیلم «جایی در زمان» و سپس «چه رویاهایی واقعیت می‌شوند». دل آدمی نمی‌تواند این دو داستان را فراموش کند در اینها، پیام‌های جاری است که فقط روح و روان پیرها می‌توانند چنین چیزی به ما بدهند، اما روح و روان عمیقاً با چنین داستان‌هایی طنین‌انداز می‌شود.

در کتاب حاضر سایمون سینمای معناگرا را طبقه‌بندی کرده و این گونه‌ی سینمایی را توضیح می‌دهد، شیوه‌ای متافیزیکی برای بیان مفاهیمی چون ماهیت عشق، معنای زندگی و مرگ، مفهوم زمان و مکان و ژرف‌اندیشی‌هایی پیرامون آینده ما. به نظر او فیلم‌ها همچون پنجره‌هایی هستند که از ورای آنها به کائنات نگریسته می‌شود. قدرت تخیل پرده سینما بی‌کرانه است. و سایمون اعتقاد دارد که پیشرفت فنی سینما این امکان را می‌دهد که بتوان عمیق‌ترین نیازها و خواسته‌ها و حتی بزرگ‌ترین ترس‌های مان را بر پرده سینما به تصویر کشید.

سایمون در اثر خود خودش دارد با شرح و تفصیل چند فیلم سینمایی همه‌ی مفاهیم این نوع سینمایی را ارائه دهد. وی تفسیر شخصی‌اش از این فیلم و پیام‌های موجود در آنها را به ما نشان می‌دهد.

اثر حاضر می‌تواند برای فیلم‌سازان، قصه‌گویان و تماشاگران سینما بستری مناسب برای نهان‌اندیشی ایجاد کند. به گفته‌ی ران باس، سایمون انسانی‌ات منحصر به فرد، پرشور، با اراده و خردمند و صدیق که در پی تبیین جهانی سرشار از معنا، شور و اراده است. و می‌خواهد این جهان را به زندگی ما آدم‌ها مرتبط کند.